

KRIJTLIJNEN VAN DE VERNIEUWDE MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING IN DE MENENSE OUDERENZORG

De sociale dienst senioren is uitgegroeid tot 4 maatschappelijk werkers en we profileerden ons op het terrein van de thuiszorg. De eerder beperkte ervaringen leerden ons dat in de samenleving heel veel vereenzaamde ouderen leven en vele vrijwilligers die voor hen instaan het op hun eentje proberen vol te houden. Vele ouderen kiezen misschien daardoor vroeger dan nodig voor residentiële opvang. Wij merkten dit op gezien de **goede samenwerking en overleg tussen de maatschappelijk werkers intramurale en extramurale zorg van ons eigen OC.M.W.** Gezien de positieve werkervaringen wordt er verder gekozen om het team van maatschappelijk werkers samen te laten groeien in de zowel extra -,trans - als intramurale zorg. **Een team dat werkt op interactieve wijze in dialoog met de oudere en zijn omgeving om de indicatiestelling te doen.** Die teamvorming is verder nodig omdat wij niet alleen zorg op maat willen leveren maar ook opteren voor dienstverlening gericht naar de behoeften van onze ouderen. Wij streven naar een passende dienstverlening in de juiste hoeveelheid, op het juiste moment, uitgevoerd door de meest geschikte personen en volgens de behoeften van de ouderen. Wij kunnen dus niet anders dan een flexibel en gevarieerd beleid aan ons bestuur voorstellen.

De klassieke structuur wordt doorbroken en de verschillende sectoren doorkruist. Wij willen immers dat de diensten zo lang als mogelijk gegeven worden op de woonplaats van de oudere. Er wordt gezocht naar werkmethoden en woonsystemen die **levenslang wonen** toelaten en dit in tegenstelling met de reeds klassieke voorzieningen die wachten op de oudere met een bepaald zorgenprofiel. Wij weten dat wij ons op glad ijs wagen omdat die voorgestelde theorie zijn grenzen kent. Verder willen wij onze **ouderen meer laten participeren** omdat wij geloven in hun **competentie**. De praktijk zal weliswaar niet altijd makkelijk zijn, maar wij voelen ons gesteund door het vernieuwd Vlaams ouderenbeleid en door ons bestuur die naar mijn aanvoelen de nodige middelen (tijd, geld, ruimte,...) ervoor wil vrijmaken .

Om dit concreet uit te voeren hebben we reeds heel wat gepresteerd maar moeten we ongetwijfeld nog een hele weg afleggen.

Korte schets :

Vooreerst wordt geprobeerd geen plaats in te nemen van bestaande diensten maar worden er nieuwe diensten gestart en op zoek gegaan naar partners om ermee samen te werken. (personenalarm – vervoer op maat van mindervaliden en senioren, vervoer van ouderen voor een ander dagverzorgingscentrum – uitbetalen van een thuis - en mantelzorgtoelage – verspreiden van informatiepakketten voor ouderen op verjaardagen in

samenwerking met buurtwerkingen of seniorenverenigingen, organiseren van bewonersvergaderingen.

Zo worden door de maatschappelijk werkers en door vele vrijwilligers regelmatig huisbezoeken afgelegd. Op die manier proberen we vertrouwen te winnen bij onze senioren, wordt er preventief gewerkt en bezorgen we veel informatie. In de komende periode zullen bovenstaande diensten ingekaderd worden in een reeds gepland **lokaal dienstencentrum**. Uiteraard zal dit lokaal dienstencentrum meer activiteiten bevatten dan bovengenoemde. Naast het aanbieden van recreatieve – en vormende activiteiten, het geven van informatie omtrent het zorg - en woonaanbod zullen wij de ouderen begeleiden in hun zoektocht naar de gepast hulp – en dienstverlening.

De **serviceflats** kenden reeds geruime tijd hun start. Aanvankelijk was niemand van ons voorstander. Maar al te veel maakte ik discussies mee bij collega's waarbij men zocht naar voorwaarden waarbij de oudere toch niet te lang als zorgbehoevende in die serviceflat kon blijven. Men dacht eigenlijk na over hoe de oudere eruit te krijgen alvorens die er was. Wij vonden dat de Menense senior beter af was om te verblijven in de doodgewone maar wel veel goedkopere bejaardenflat of woning, mits ondersteuning van personenalarm, aanstelling van een verantwoordelijke bewoner per groep, eigen klusjesdienst, en het regelmatig organiseren van bewonersvergaderingen. Bij het opmaken van het zorgstrategisch plan maakten wij wel een ommekeer en zagen nieuwe mogelijkheden van de serviceflat, wanneer het gebouw en de werking voldoen aan bepaalde voorwaarden :

- Ondersteunende zorginfrastructuur moet in de buurt (op loopafstand) zijn (zoals rusthuis of dienstencentrum).
- Serviceflat moet een hogere woonkwaliteit bieden
- Investeren in vormingsactiviteiten met de bedoeling de bewoners actief ouder te laten worden zodat ze mee zijn met hun tijd.
- Opvolgen van de bewoners met de bedoeling vereenzaming te voorkomen.
- Zoeken naar methoden om tussen de bewoners onderling en hun familie een solidariteitsgevoel en gevoel van nauwe betrokkenheid te creëren.

Wellicht zullen we in de loop der jaren nog voorwaarden moeten bijvoegen of wijzigen.

Andere **kleinschalige woonvormen** spraken ons steeds meer aan. De uitdaging om ouderen levenslang te laten wonen nemen we aan in **het Demo-project van de barakken**. Het is de bedoeling om dergelijke woonvormen (wij wachten wel evaluatie en resultaten af) uit te breiden naar verschillende wijken in Groot Menen.

Reeds lang voor het thuiszorgdecreet hebben wij ervaring met **kortverblijf**. Nu we een erkend centrum van 6 woongelegenheden hebben, maken we verder werk om ons centrum duidelijk als thuiszorgondersteunde dienst te profileren en niet te zien als eerste kennismaking met de intramurale zorg. Naast deze kortverblijven worden in dezelfde kamers ook **nacht - en crisisopvang** toegelaten. Wij zijn er ons van bewust dat deze laatste dienstverlening nog niet bij iedereen is doorgedrongen, ook bij de professionelen niet. Men kent ze wel maar de link wordt niet snel genoeg gelegd als de mantelzorg dreigt zijn draagkracht te overschrijden. Er wordt te lang gewacht en de draagkracht wordt zo ver overschreden dat men de thuiszorg op een bepaald ogenblik als onhaalbaar beschouwd en daardoor soms ondoordacht beslist om te verhuizen naar de residentiële zorg.

Het is dus belangrijk dat professionele hulpverleners door hun zorgbemiddeling en trajectbegeleiding de draagkracht van de personen die instaan voor de mantelzorg voortdurend bewaken.

Krachtige uitspraken vanuit de zorgwereld dringen bij de senior of familie soms zo diep waardoor die woorden meestal niet meer te ontcrachten zijn. Men is zo overtuigd dat het thuis niet langer meer kan omwille van het zagezegde grote risico en men gaat over, zonder veel na te denken, naar die **zorgzekere residentiële opvang**. Het is dan ook van zeer groot belang dat ouderen tijdig veel informatie krijgen zodat men met veel meer bagage kan beslissen of men verhuist en naar waar men verhuist.

De maatschappelijk werker die de concrete aanvraag krijgt en die moet nagaan of het wel de werkelijke vraag is, krijgt dus een moeilijke opdracht. Om die opdracht een stuk te vergemakkelijken pleiten wij ervoor om ouderen op veel vroegere leeftijd te informeren omtrent de verschillende woonvormen waarbij de verhoudingen wooncomfort en zorgcomfort hen kenmerkt. Want verhuizen doen de meeste ouderen het liefst maar éénmaal. Dit voorkomt misschien dat ouderen beslissen om naar een rusthuis te komen op basis van één krasse uitspraak van een zorgdeskundige (als "met uw gezondheidsproblemen is het niet meer verantwoord om alleen thuis te blijven").

Toch zullen sommigen op een bepaald ogenblik niet meer in de eigen vertrouwde omgeving kunnen blijven en mits het respecteren van de zorg en (zeker) de woonbehoeften van de bewoners kan het er ook een aangenaam verblijf worden.

Zelfs al zouden mensen gekloond kunnen worden, toch kan een senior na een heel leven nooit gelijk zijn aan een andere.

Ouderdom is **een zeer intensieve levensfase**. Iedereen gaat bepaalde gebeurtenissen anders interpreteren en daar anders op reageren. Een pensioenviering betekent niet voor iedereen een feest. Men onderging in zijn leven zowel normatieve gebeurtenissen (overlijden Partner) als non-normatieve gebeurtenissen (overlijden van een kind). Daarom vereist het van de professionelen een goede kennis van methoden waarbij de benadelingervaringen worden au serieus genomen, gededramatiseerd en gestructureerd.

Pol Van Hessche

Sociale dienst Senioren